

ZAKON O JAVNIM PREDUZEĆIMA

- ("Sl. glasnik RS", br. 75/2004 i 78/2011)

I - UVODNE ODREDBE

Član 1

(1) Ovim zakonom se uređuju poslovanje i upravljanje javnih preduzeća u Republici Srpskoj, organi preduzeća, sukobi interesa sa preduzećem, etički kodeks, interni postupci, nedopuštene i ograničene aktivnosti i druga pitanja od značaja za rad ovih preduzeća.

(2) Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom shodno se primjenjuju odredbe Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 127/08 i 58/09).

Član 2

(1) Javno preduzeće u smislu ovog zakona je pravno lice koje je upisano u sudski registar kao privredno društvo u formi akcionarskog društva ili društva sa ograničenom odgovornošću, radi obavljanja djelatnosti od opšteg interesa i u čijem osnovnom kapitalu Republika Srpska ili jedinica lokalne samouprave direktno ili indirektno ima većinsko vlasništvo.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na preduzeća koja u strukturi vlasništva imaju najmanje 50% plus jedna akcija ili udjela u vlasništvu Republike i koja zapošljavaju više od 50 lica.

(3) Javna preduzeća iz stava 1. ovog člana dužna su da informacije o svojoj finansijskoj i organizacionoj strukturi učine dostupnim javnosti, posredstvom internet-stranice preduzeća ili na drugi adekvatan način.

Član 2a.

(1) Obavljanje djelatnosti preduzeće iz člana 2. ovog zakona zasniva na sljedećim principima:

a) jednakom tretmanu (nediskriminaciji) i slobodi osnivanja i pružanja usluga,

b) transparentnosti,

v) zabrani sporazuma javnih preduzeća koja imaju za posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu,

g) zabrani zloupotrebe dominantnog položaja,

d) nadziranju pomoći koju dodjeljuju davaoci državne pomoći davanjem povlastica određenim preduzećima ili proizvodnji određene robe, radi izbjegavanja narušavanja konkurencije,

đ) preventivnom nadziranju objedinjavanja preduzeća,

e) liberalizaciji određenih djelatnosti od opšteg interesa radi sprečavanja razvoja monopolističkih tendencija,

ž) osiguranju transparentnosti finansijskih odnosa između Republike Srpske, odnosno jedinice lokalne samouprave i javnih preduzeća i

z) vođenju zasebnih računa, tako da se jasno razgraniče troškovi i prihodi povezani sa različitim djelatnostima.

(2) Vlada Republike Srpske će donijeti uredbu o transparentnosti finansijskih odnosa između Republike Srpske, odnosno jedinice lokalne samouprave i javnih preduzeća, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 3

U ovom zakonu navedeni izrazi imaju sljedeće značenje:

- "**povezano lice**" jeste svaki zaposleni preduzeća, uključujući i pojedince i zastupnike koje preduzeće imenuje za obavljanje određenih djelatnosti, svaki član nadzornog odbora i odbora za reviziju; svako pravno ili fizičko lice u čijem posrednom ili neposrednom vlasništvu je najmanje 5% od ukupnog zbira glasačkih prava preduzeća;

- "**odgovorno lice**" jeste svako lice kojem se zakonom ili statutom preduzeća ili opisom posla dodjeljuje nadležnost za konkretan posao ili zadatak; odnosno svako lice kome je takva nadležnost utvrđena pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, ugovorom o radu ili drugim aktom;

- "**nadziranje ili nadzor**" jeste detaljno i sistematsko nadgledanje izvršenja bilo kojeg posla ili zadatka odgovornog lica, ili druge aktivnosti preduzeća. Cilj nadzora je da se otkrije i nadležnim organima prijavi moguća prevara ili druga nezakonita aktivnost, te da se preduzmu mjere za disciplinsko kažnjavanje i otpuštanje odgovornih lica koja su u izvršavanju svojih poslova i radnih zadataka počinila povredu radne obaveze.

II - ORGANI PREDUZEĆA

Član 4

Organi preduzeća su:

- skupština,
- nadzorni odbor,
- uprava (menadžment).

1. Skupština

Član 5

Skupština je nadležna da:

- a) donosi statut,
- b) donosi poslovnik o svom radu i druge poslovne akte u skladu sa zakonom,
- v) donosi etički kodeks,
- g) donosi plan poslovanja i revidirani plan poslovanja,
- d) donosi program investicija za planski period,
- đ) imenuje i razrješava nadzorni odbor,
- e) imenuje i razrješava odbor za reviziju,
- ž) odlučuje o trajnoj poslovnoj saradnji i povezivanju sa drugim preduzećima,
- z) odlučuje o raspodjeli godišnje dobiti i pokriću gubitaka,
- i) odlučuje o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala,
- j) odlučuje o osnivanju novih preduzeća,
- k) odlučuje o formiranju poslovne jedinice,
- l) odlučuje o statusnim promjenama, promjeni pravne forme i prestanku javnog preduzeća,
- lj) odlučuje o sticanju, prodaji, davanju u zakup, zalaganju ili drugom raspolaganju imovinom velike vrijednosti, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i
- m) odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa zakonom i statutom preduzeća.

Član 6

Prilikom nominovanja kandidata za izbor članova nadzornog odbora, organ nadležan za izbor postupa u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima.

2. Nadzorni odbor

Član 7

Nadzorni odbor je nadležan da:

- a) nadzire rad uprave,
- b) donosi poslovnik o svom radu,
- v) predlaže statut, etički kodeks i druge akte skupštini,
- g) predlaže imenovanje i razrješenje članova odbora za reviziju,
- d) imenuje i razrješava članove uprave u skladu sa postupcima utvrđenim statutom i zakonom,
- đ) donosi smjernice o nabavci i vrši nadzor nad njihovim sprovođenjem,
- e) odobrava preporuke odbora za reviziju o raspodjeli dobiti, te drugim pitanjima,
- ž) daje ovlaštenje za ograničene aktivnosti u skladu sa ovim zakonom,
- z) daje uputstva direktoru za sprovođenje istrage u vezi sa učinjenim nepravilnostima,
- i) daje prijedlog skupštini o poslovnoj saradnji i povezivanju sa drugim preduzećima,
- j) donosi odluke o investiranju u skladu sa zakonom i statutom,
- k) daje prijedlog skupštini o osnivanju novih preduzeća,
- l) saziva sjednice skupštine javnog preduzeća, osim javnih preduzeća u kojima Vlada vrši funkciju skupštine i utvrđuje prijedlog dnevnog reda,
- lj) utvrđuje prijedlog odluka skupštine javnog preduzeća i vrši kontrolu sprovođenja usvojenih odluka i
- m) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i aktima preduzeća.

Član 8

(1) Nadzorni odbor sastoji se od najmanje tri člana.

(2) Akcionari ili članovi društva koji imaju najmanje 5% glasačkih prava imaju pravo na jedno mjesto u nadzornom odboru.

(3) Člana nadzornog odbora iz reda akcionara ili članova društva iz prethodnog stava bira skupština na način utvrđen statutom, na prijedlog manjinskih akcionara ili članova društva sa najmanje 5% glasačkih prava.

Član 9

(1) U pogledu svake od internih kontrola utvrđenih u poglavlju III ovog zakona, predsjednik nadzornog odbora odgovoran je za sopstveno postupanje. Predsjednik nadzornog odbora dužan je da odredi svakom članu nadzornog odbora konkretnu odgovornost za poštivanje i realizaciju relevantnih odredbi zakona kojima se navedena interna kontrola reguliše. Broj internih kontrola u nadležnosti člana nadzornog odbora može biti veći od jedne.

(2) Predsjednik nadzornog odbora je solidarno odgovoran sa članom nadzornog odbora za izvršenje zadatka u okviru nadležnosti člana nadzornog odbora koji su utvrđeni u prethodnom stavu.

3. Uprava preduzeća

Član 10

(1) Upravu preduzeća (u daljem tekstu: uprava) čine direktor i izvršni direktori.

(2) Nadležnost uprave je:

a) izvještavanje nadzornog odbora na zahtjev nadzornog odbora,

b) sprovođenje etičkog kodeksa,

v) izrada i nadgledanje realizacije planova poslovanja,

g) predlaganje i sprovođenje smjernica o nabavci te sprovođenje važećih propisa,

d) utvrđivanje prijedloga o raspodjeli dobiti i pokriću gubitka,

đ) zapošljavanje i otpuštanje zaposlenih u skladu sa postupcima utvrđenim aktima preduzeća i važećim zakonima,

e) davanje prijedloga nadzornom odboru o poslovnoj saradnji i povezivanju sa drugim preduzećima,

ž) davanje prijedloga nadzornom odboru o investicionim odlukama u skladu sa važećim zakonima o investicijama,

- z) davanje prijedloga nadzornom odboru o osnivanju novih preduzeća,
- i) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i aktima preduzeća.

Član 11

- (1) Upravu bira nadzorni odbor većinom glasova, na osnovu javnog konkursa, za izbor najbolje kvalifikovanog kandidata, prema operativnim i poslovnim potrebama preduzeća, a u skladu sa odredbama statuta preduzeća.
- (2) Za člana uprave preduzeća ne može biti imenovano lice koje obavlja izvršnu funkciju u političkoj stranci.

Član 12

- (1) Direktor i izvršni direktori preduzeća podliježu dužnostima, odgovornostima i ograničenjima koja su utvrđena ovim zakonom za upravu.
- (2) U pogledu svake od internih kontrola utvrđenih u Poglavlju III ovog zakona, direktor je odgovoran za imenovanje izvršnog direktora koji će imati konkretnu nadležnost za poštivanje i realizaciju odredbi zakona kojima se reguliše interna kontrola. Broj internih kontrola u nadležnosti izvršnog direktora može biti veći od jedne.
- (3) Direktor je solidarno odgovoran sa izvršnim direktorom za izvršenje zadataka u okviru nadležnosti izvršnog direktora koji su utvrđeni u prethodnom stavu.

4. Opšte dužnosti

Član 13

Sukob interesa

- (1) Povezano lice dužno je izbjegavati stvarne ili očigledne sukobe interesa sa preduzećem u ličnim ili profesionalnim odnosima.
- (2) Sukob interesa se javlja kada lični, odnosno profesionalni interes povezanog lica onemogućava, može onemogućavati ili se čini da materijalno onemogućava interes ili poslovanje preduzeća ili sposobnost povezanog lica da ispunjava svoje obaveze i odgovornosti.
- (3) Povezano lice dužno je omogućiti upravi ili nadzornom odboru ili drugom nadzornom organu uvid u sve transakcije ili odnose za koje povezano lice opravdano očekuje da bi mogle dovesti do stvarnog ili očiglednog sukoba interesa sa preduzećem.
- (4) Preduzeću prilikom poslovanja nije dozvoljeno da povezanim licima ili licima u vezi sa njima nudi povoljnije uslove od onih koje nudi drugim licima koja nisu povezana sa preduzećem.

(5) Pod licima u vezi sa povezanim licima u smislu prethodnog stava smatraju se:

1. članovi uže porodice povezanih lica do trećeg stepena krvnog srodstva ili tazbine, odnosno osobe koje žive u istom domaćinstvu sa povezanim licima;
2. pravna lica koja raspoložu glasačkim pravima u preduzeću;
3. pravna lica u kojim preduzeće ima udio od najmanje 5% od ukupnog zbira glasačkih prava;
4. pravna lica u kojima sa najmanje 5% zbira glasačkih prava raspolaze povezano lice;
5. pravna lica u kojima je povezano lice ili članovi uže porodice član nadzornog odbora ili uprave.

(6) Ako bilo koje povezano lice zna ili je moralo znati da je neko drugo povezano lice djelovalo u suprotnosti sa odredbama ovog člana, to povezano lice je o tome dužno odmah obavijestiti upravu i nadzorni odbor ili drugi nadzorni organ i ostale nadležne organe.

(7) Povezanom licu nije dopušteno odavanje poslovne tajne preduzeća.

Član 14

Stručne sposobnosti i savjesno postupanje

Povezana lica preduzeća dužna su obavljati svoje funkcije, odnosno izvršavati svoje obaveze uz dužnu pažnju, stručno i savjesno.

Član 15

Zaštita imovine preduzeća

U ispunjavanju svojih obaveza i odgovornosti, nadzorni odbor i uprava dužni su podsticati na odgovorno korišćenje i kontrolu imovine i resursa preduzeća.

Član 16

Postupanje u skladu sa zakonima, propisima i smjernicama

(1) U ispunjavanju svojih obaveza i odgovornosti, nadzorni odbor i uprava dužni su nastojati da zaposleni u preduzeću postupaju u skladu sa zakonima, podzakonskim aktima i aktima preduzeća.

(2) Nadzorni odbor i uprava dužni su uticati da preduzeće aktivno unapređuje etičko ponašanje i podsticati zaposlene na prijavljivanje dokaza o nezakonitom ili neetičkom ponašanju nadležnim organima preduzeća.

(3) U slučaju da odgovorno lice izrazi osnovanu sumnju u pogledu zakonitosti bilo kojeg podzakonskog akta kojim se utiče na poslovanje preduzeća, odgovorno lice je dužno pokrenuti postupak pred nadležnim sudom za ocjenu zakonitosti takvog akta.

Član 17

Prijavljivanje protivpravnog ponašanja

Povezano lice koje dođe do saznanja o bilo kojoj informaciji za koju smatra da predstavlja dokaz o kršenju zakona i podzakonskih akata koji se primjenjuju na preduzeće, dužno je ukazati na tu informaciju nadzornom odboru, glavnom pravnom savjetniku preduzeća, skupštini i drugim nadležnim organima.

III - INTERNI POSTUPCI

Član 18

(1) Dužnost i odgovornost nadzornog odbora je da obezbijedi:

a) donošenje opštih akata kojima se utvrđuju operativni i funkcionalni aspekti rada organa preduzeća u skladu sa zakonom, statutom i etičkim kodeksom;

b) donošenje pravilnika o disciplinskoj odgovornosti koji sadrži odredbe o disciplinskom postupku i postupku razrješenja odgovornih lica po skraćenom postupku, odredbe o razrješenju i udaljenju sa posla i iz preduzeća i zabrani ponovnog zapošljavanja u preduzeću najmanje deset godina, uključujući dužnost uprave da za takvu svrhu vodi adekvatne kadrovske evidencije.

(2) Uprava i nadzorni odbor dužni su i odgovorni za poštivanje akata preduzeća.

Član 19

Etički kodeks

(1) Nadzorni odbor ima dužnost i odgovornost da u dogovoru sa odborom za reviziju sačini prijedlog etičkog kodeksa. Etički kodeks obavezno sadrži sljedeće:

a) zabrane u pogledu sukoba interesa;

b) zabrane odavanja poslovnih tajni;

v) zabrane u pogledu konkurencije;

g) zabrane u pogledu kredita;

d) sadržaj izjave kojom se ispunjavaju dužnosti članova organa i zaposlenih.

(2) Nadzornom odboru nije dopušteno prenošenje ove dužnosti.

Član 20

(1) Primjenu etičkog kodeska u preduzeću dužna je da obezbijedi uprava. Uprava je dužna da obezbijedi da sva odgovorna lica postupaju u skladu sa etičkim kodeskom i protiv lica koja krše navedeni kodeks sprovede disciplinski postupak.

(2) Uprava može izvršiti prenos svake od navedenih dužnosti uz jednoglasnu pismenu saglasnost nadzornog odbora, ali je uprava odgovorna za izvršenje dužnosti iz prethodnog stava.

Član 21

Plan poslovanja

Uprava preduzeća izrađuje i nadgleda realizaciju trogodišnjeg plana poslovanja preduzeća u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i propisima o računovodstvenim i revizijskim standardima Republike. Usvojeni plan poslovanja preduzeća direktor odjeljenja za internu reviziju dostavlja glavnom revizoru javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: glavni revizor), a direktor preduzeća isti dostavlja nadležnom ministarstvu.

Član 22

Plan poslovanja iz prethodnog člana pored ostalog uključuje:

- a) plan prihoda i rashoda;
- b) kapitalne izdatke predložene za period koji plan poslovanja obuhvata;
- v) izvore finansiranja predložene za navedene kapitalne izdatke, te druge poslovne ciljeve;
- g) sve zajmove čije uzimanje je planirano u periodu koji plan poslovanja obuhvata;
- d) garancije čije je davanje predloženo za osiguranje tih kredita;
- đ) prijedloge za osnivanje ili kupovinu novih preduzeća ili poslova (bilo u cjelini ili djelimično) ili prodaju bilo kojeg od zavisnih društava (to jest supsidijara) preduzeća, te kadrovsku popunu, kao i prateće rashode za isto;
- e) prijedloge za prodaju nepokretne imovine;
- ž) prijedloge za korišćenje viška prihoda za period koji obuhvata plan poslovanja;
- z) predviđene finansijske izvještaje, funkcionalni i glavni budžet sa polugodišnjim analizama varijante i budžet obrtnog kapitala, koji moraju odražavati planirane aktivnosti preduzeća i sa tim aktivnostima povezane prihode i troškove.

Član 23

(1) Plan poslovanja za period za koji je donesen predstavlja osnov poslovnih aktivnosti preduzeća u pogledu onih pitanja koja sadrži.

(2) Izuzetno, uprava na godišnjem osnovu razmatra plan poslovanja te u slučaju potrebe, a u skladu sa ciljevima istog, revidira i usaglašava plan poslovanja radi njegovog prilagođavanja kretanjima na tržištu.

Član 24

Računovodstveno-revizijski standardi

(1) Nadzorni odbor ima obavezu i odgovornost da organizuje izradu vjerodostojnih računovodstvenih evidencija i finansijskih izvještaja, sačinjenih u skladu sa važećim zakonima o računovodstvu i reviziji, iz kojih je vidljiv finansijski položaj preduzeća, a koji se daju na uvid svim licima koja imaju legitiman interes u poslovanju preduzeća.

(2) Nadzornom odboru nije dozvoljeno prenošenje ove obaveze.

Član 25

Odbor za reviziju

(1) Odluku o imenovanju članova odbora za reviziju donosi skupština.

(2) Nadzorni odbor ima obavezu i odgovornost da:

- na osnovu javnog konkursa odabere i predloži skupštini većinom glasova lica koja su najkvalifikovanija za funkciju člana odbora za reviziju,

- u primjeni preporuka datih od strane odbora za reviziju i spoljnog revizora vrši nadzor nad upravom.

(3) Nadzornom odboru nije dozvoljen prenos ovih obaveza.

Član 26

Odbor za reviziju dužan je da:

a) imenuje vanjskog revizora;

b) imenuje direktora odjeljenja za internu reviziju na osnovu javnog konkursa za izbor najboljeg kvalifikovanog kandidata, ukoliko glavni revizor nije izvršio imenovanje u roku od 30 dana od dana kada je isti obaviješten u skladu sa članom 30. stav 5. ovog zakona;

v) razmotri godišnju studiju rizika i plan revizije u kojima su prikazane pojedinosti u pogledu rizičnih područja i revizija koje će se izvršiti, te osigura da prijavljena pitanja budu bez odlaganja i na odgovarajući način korigovana;

g) razmotri studiju rizika iz prethodnog stava i plan revizije u sporazumu sa glavnim revizorom po pitanju obrade, naročito u slučaju kada je glavni revizor imenovao direktora odjeljenja za internu reviziju preduzeća;

d) osigura da odjeljenje za internu reviziju izvrši svoj posao u skladu sa planom revizije;

đ) osigura da interne kontrole preduzeća budu adekvatne i da funkcionišu kako je predviđeno;

e) podnese nadzornom odboru sažete mjesečne izvještaje o svojim sastancima svakog mjeseca;

ž) konsultuje se sa glavnim revizorom u pogledu nezavisne revizorske organizacije ili strukovne stručne grupe koja vrši stručno unutrašnje strukovno ocjenjivanje odjeljenja za internu reviziju svake dvije do tri godine;

z) osigura da odjeljenje za internu reviziju obavlja svoje obaveze u skladu sa međunarodnim revizijskim standardima.

i) razmatra izvještaje odjeljenja interne revizije i daje preporuke po izvještajima o reviziji,

j) izvještava nadzorni odbor o realizaciji preporuka po izvještajima o reviziji,

k) izvještava skupštinu javnog preduzeća o računovodstvu, izvještajima i finansijskom poslovanju javnog preduzeća i njegovih povezanih preduzeća,

l) izjašnjava se o prijedlogu odluke o raspodjeli dobiti koju usvaja skupština i

lj) izvještava o usklađenosti poslovanja javnog preduzeća sa zakonskim i drugim regulatornim zahtjevima.

(2) Odbor za reviziju podnosi izvještaj na svakoj godišnjoj skupštini, a na vanrednoj sjednici skupštine kada smatra da je izvještavanje potrebno ili kada to zatraži nadzorni odbor.

(3) Odbor za reviziju dostavlja poseban izvještaj skupštini o ugovorima zaključenim između javnog preduzeća i povezanih lica u smislu ovog zakona.

Član 27

Uprava je dužna i odgovorna za realizaciju preporuka odbora za reviziju u roku koji preporuča odbor za reviziju. Uprava može prenositi ovu dužnost, ali je i dalje odgovorna za realizaciju iste.

Član 28

Odjeljenje za internu reviziju

Direktor odjeljenja interne revizije dužan je i odgovoran da uspostavi odjeljenje za internu reviziju odgovarajućeg obima potrebnog da se adekvatno obavljaju dužnosti utvrđene ovim zakonom, te ima isključivu odgovornost za izbor i rukovođenje licima zaposlenim u navedenom odjeljenju.

Član 29

(1) U skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima, glavni revizor imenuje lice na funkciju direktora odjeljenja za internu reviziju. Direktor odjeljenja za internu reviziju obavlja funkciju člana odbora za reviziju, bez prava glasa u ovom odboru.

(2) U slučaju da glavni revizor ne koristi svoje pravo iz prethodnog stava, preduzeće je dužno izvršiti imenovanje direktora odjeljenja za internu reviziju pod nadzorom glavnog revizora i snositi troškove takvog imenovanja, u roku od 30 dana od dana obavještenja od strane glavnog revizora.

(3) Direktora odjeljenja interne revizije kojeg postavlja ili glavni revizor ili preduzeće, glavni revizor može smijeniti uz prethodno pismeno obavještenje upućeno u roku od 30 dana. Glavni revizor ne može da smijeni direktora odjeljenja za internu reviziju bez pismenog obrazloženja odluke. Protiv odluke glavnog revizora može se pokrenuti postupak pred nadležnim sudom, u kom slučaju glavni revizor je dužan odmah imenovati v.d. direktora.

(4) Direktora odjeljenja interne revizije kojeg postavlja glavni revizor, preduzeće ili organi preduzeća ne mogu smijeniti bez prethodnog pismenog odobrenja glavnog revizora.

(5) Nakon razrješenja ili ostavke direktora odjeljenja za internu reviziju, glavni revizor, odnosno preduzeće pokreću proceduru za izbor direktora.

Član 30

(1) Uprava je dužna i odgovorna da:

- obezbijedi adekvatan prostor s ciljem da se omogući operativnost odjeljenja za internu reviziju i da mu se omogući da neometano obavlja svoj posao;

- obezbijedi da, bez izuzetka, odjeljenje za internu reviziju ima potpuni i cjelovit uvid u svu evidenciju preduzeća.

(2) Uprava može prenositi ovu dužnost, ali je i dalje odgovorna za realizaciju iste.

Član 31

(1) Odjeljenje za internu reviziju ima dužnost i odgovornost da:

a) podnosi odboru za reviziju godišnju studiju rizika i plan revizije u kojima je sadržan detaljan prikaz rizičnih područja i revizija koje će biti izvršene;

b) podnosi odboru za reviziju izvještaj o obavljenim revizijama i preporuke putem direktora odjeljenja za internu reviziju;

v) obavlja svoje dužnosti u skladu sa standardima međunarodne revizije.

(2) Odjeljenje za internu reviziju ovu dužnost ne može prenositi.

Član 32

(1) Radnici odjeljenja za internu reviziju su u radnom odnosu u preduzeću.

(2) Direktor odjeljenja za internu reviziju ne može biti zaposlen u preduzeću. Za obavljene usluge koje pruža preduzeću direktor u preduzeću ostvaruje naknadu u skladu sa odgovarajućim tarifama koje utvrđuje glavni revizor ili nadležno ministarstvo.

Član 33

Javne nabavke

(1) Svi postupci nabavke koji se obavljaju u preduzeću sprovode se i uz strogo poštivanje odredbi zakona koji reguliše tu oblast.

(2) Uprava i nadzorni odbor preduzeća dužni su sprovoditi i nadzirati sprovođenje odredbi zakona iz prethodnog stava.

Član 34

(1) Uprava je dužna:

a) donijeti pravilnik i uputstvo o nabavci kojima se uređuje postupak nabavke u preduzeću u skladu sa zakonom kojim se reguliše ta oblast;

b) nadzirati zaposlene preduzeća u primjeni zakona iz prethodne tačke, te odredbi pravilnika i uputstva o nabavci u preduzeću;

v) podnijeti izvještaj o nabavci odboru za reviziju i nadzornom odboru u roku od 15 dana od dana zaključenja ugovora o nabavci.

(2) Uprava može izvršiti prenošenje svake od navedenih dužnosti uz jednoglasnu pismenu saglasnost nadzornog odbora, ali je uprava i dalje odgovorna za vršenje nadzora nad svakom od navedenih dužnosti.

Član 35

(1) U postupku nabavke nadzorni odbor je dužan da:

- a) razmotri pravilnik i uputstvo za postupak nabavke u smislu njegove usaglašenosti sa zakonima;
- b) vrši nadzor nad radom uprave i zaposlenih u preduzeću u pogledu primjene pravilnika i uputstva o postupku nabavke te odgovarajućim zakonima;
- v) razmotri izvještaje o nabavci te prijavi nadležnim organima sve eventualne prevare ili zloupotrebe.

(2) Nadzornom odboru nije dopušteno prenošenje ovih dužnosti.

Član 36

Raspodjela dobiti

Po usvajanju finansijskog izvještaja za prethodnu poslovnu godinu dobit se raspoređuje sljedećim redoslijedom:

- a) za pokriće gubitaka prenesenih iz ranijih godina,
- b) za zakonske rezerve,
- v) za statutarne rezerve, ako ih javno preduzeće utvrdi osnivačkim aktom,
- g) za donacije, najviše do 10% od neto dobiti, ako su planirane u skladu sa propisom kojim se uređuje dodjela donacija preduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom u Republici Srpskoj i
- d) za isplatu dividende, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

Član 37

Prilikom odlučivanja o iznosu koji može biti raspoređen kao dobit uprava će voditi računa o preporukama datim od strane odbora za reviziju te ukupnim finansijskim obavezama preduzeća u finansijskoj godini na koju se raspodjela odnosi, uključujući i iznos neto dobiti potreban preduzeću u toj finansijskoj godini za realizaciju bilo kojeg plana poslovanja preduzeća, kao i iznos kapitalnih izdataka te drugih investicija neophodnih za pravilno održavanje i rast preduzeća.

Član 38

Upravi nije dopušteno da:

- izdvaja za rezerve u iznosu većem od jedne polovine neto dobiti raspoložive za raspodjelu;

- izdvaja za raspodjelu dobiti/dividende ukoliko iznos neto sredstava preduzeća nije veći od ukupnog iznosa uplaćenog akcionarskog kapitala i neraspoređenih rezervi, te ako se isplatom dividende ne umanjuje iznos ovih sredstava.

Član 39

Odluku o raspodjeli dobiti/dividende donosi skupština na obrazložen prijedlog uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje odbora za reviziju i nadzornog odbora.

Član 40

Nedopuštene aktivnosti

Preduzeću nije dopušteno:

- a) davanje kredita ili pozajmica zaposlenim preduzeća ili drugim licima ili pružanje garancija ili osiguranja za kredit;
- b) davanja putem donacija u suprotnosti sa odredbama Zakona o donacijama preduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom Republike;
- v) isplate plata, doprinosa i naknada suprotno odredbama propisa o radu, Zakona o penzijskom i zdravstvenom osiguranju, ili licima na bilo kakvoj listi čekanja;
- g) učešće u postupku nabavke u svojstvu ponuđača bilo kojeg lica koje je pripremio poziv na tender ili svakog povezanog lica ili lica u vezi sa povezanim licima;
- d) vršenje izmjena i dopuna u bilo kojem već zaključenom ugovoru o nabavci, osim ako su izvršene u skladu sa zakonom;
- đ) prihvrat plaćanja zamjenom za novac, plaćanja u naturi, ili gotovinskom ekvivalentu;
- e) investicije iz kratkoročnih izvora sredstava preduzeća, osim kada se radi o odobrenim investicijama prema definiciji datoj u važećim zakonima koji regulišu tu oblast;
- ž) sklapanje ugovora o raspolaganju sa kumulativnom vrijednošću većom od 10.000 KM bez potpisa dva direktora.

Član 41

Ograničene aktivnosti

Preduzeće može preduzimati sljedeće aktivnosti isključivo uz pismeno ovlašćenje većine članova nadzornog odbora:

- a) izmirenje duga prema povjeriocu preduzeća, plaćanjem trećem licu (ugovor o cesiji duga);

b) prebijanje dugova prema nekoj strani sa dugovima te iste strane koja je iz tog razloga istovremeno i povjerilac i dužnik preduzeća (ugovori o prostoju kompenzaciji);

v) učešće u aranžmanu višestrukog prebijanja dugova između više strana (multilateralna kompenzacija);

g) izmirenje duga prema preduzeću u slučaju da dužnik plaća povjeriocu preduzeća;

d) otpis dugovanja.

IV - SANKCIJE I KAZNE

Član 42

(brisano)

Tužbe akcionara i ostalih lica

Član 43

Razlozi za razrješenje člana uprave i nadzornog odbora po skraćenom postupku su sljedeći:

a) neispunjenje obaveza u skladu sa važećim zakonima;

b) dodjela ugovora o nabavci suprotno važećem zakonu koji reguliše tu oblast;

v) sudjelovanje u sukobu interesa;

g) učešće u aktivnosti koja je zabranjena ovim zakonom;

d) nepodnošenje zahtjeva za odgovarajuće odobrenje aktivnosti ograničenih ovim zakonom;

đ) svjesno ili nesvjesno davanje ovlaštenja za obavljanje ograničene aktivnosti čija je posljedica materijalna šteta za preduzeće;

e) izvršenje krivičnog ili drugog protivpravnog djela kojim se uzrokuje materijalna šteta preduzeću.

Član 44

(1) Uprava ima dužnost i odgovornost da:

a) razriješenom i otpuštenom licu bude spriječen ponovni ulazak u službeni prostor ili prostorije preduzeća nakon datuma prestanka radnog odnosa;

b) obezbijedi da se u preduzeću ponovo ne zaposli lice koje je bilo razriješeno i otpušteno u bilo kojem svojstvu, najmanje u periodu utvrđenom aktom preduzeća;

v) vodi odgovarajuću evidenciju o zaposlenim sa detaljnim podacima o otpuštanju navedenih lica za period od dvije godine;

g) otpuštenim licima od momenta izvršenog kršenja radne dužnosti ne vrši isplate bilo kakve naknade u novcu, zamjeni novca ili u naturi.

(2) Uprava može prenositi bilo koju od obaveza utvrđenih u ovom članu, ali je odgovorna za izvršenje svake od navedenih obaveza.

Član 45

Izuzetno od razriješenja po skraćenom postupku zaposleni preduzeća sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima može biti razriješen isključivo po okončanju pravilno sprovedenog disciplinskog postupka, u skladu sa Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti.

Član 46

Nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona vrše resorna ministarstva.

Član 47

Kaznene odredbe

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj preduzeće ako:

a) ne izvršava obaveze iz člana 2. stav 3

b) ne donese statut, etički kodeks i akte preduzeća u skladu sa čl. 18. i 19.;

v) ne sprovodi etički kodeks u skladu sa članom 20.;

g) ne izradi trogodišnji plan poslovanja i ne dostavi ga nadležnim organima u skladu sa članom 21

d) plan poslovanja ne sadrži elemente propisane članom 22.;

đ) se poslovne djelatnosti ne obavljaju u skladu s članom 23.;

e) se plan poslovanja ne razmatra na godišnjoj osnovi i ne revidira u skladu sa članom 23.;

ž) ne izvrši imenovanje članova odbora za reviziju u skladu sa članom 25.;

z) ne izvrši imenovanje direktora odjeljenja za internu reviziju u skladu sa članom 29.

i) ne razriješi lice u skladu sa članom 43.;

(2) Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u preduzeću novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

Član 48

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj preduzeće ako:

a) nadzorni odbor ne ispunjava obaveze i odgovornosti u skladu sa članom 24.;

b) uprava ne ispunjava obaveze i odgovornosti u skladu sa članom 27.;

v) direktor ne ispunjava obaveze i odgovornosti u skladu sa članom 12.

(2) Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u preduzeću novčanom kaznom do 1.000 KM.

Član 49

1) Novčanom kaznom od 13.000 KM do 17.000 KM kazniće se za prekršaj preduzeće ako:

a) se postupak nabavke ne obavlja u skladu sa važećim zakonom koji reguliše tu oblast u skladu sa članom 33.;

b) uprava ne izvršava obaveze u skladu sa članom 34.;

v) odbor za reviziju ne ispunjava svoje obaveze prema članu 26.;

g) uprava donese odluku o raspodjeli/dividendidobiti suprotno čl. od 36. do 39.;

d) se obavljaju djelatnosti zabranjene članom 40.;

đ) se obavljaju djelatnosti koje su ograničene prema članu 41., bez odgovarajućeg pismenog ovlašćenja.

(2) Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u preduzeću novčanom kaznom od 500 KM do 1.700 KM.

Član 50

Novčanom kaznom od 500 KM do 1.700 KM kazniće se za prekršaj odgovorno lice ako:

a) stupi u stvarni ili očigledni sukob interesa sa preduzećem prema članu 13. st. 1. i 8.;

b) ne pruži uvid nadzornom odboru ili drugom nadzornom organu u podatke prema članu 13. stav 3.;

v) se poslovna tajna otkrije trećoj strani suprotno odredbama člana 13. stav 7.

V - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 51

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da se primjenjuje Zakon o državnim preduzećima ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 3/95, 4/96, 21/96 i 3/97).

Član 52

(1) Preduzeće na koje se odnose odredbe ovog zakona dužno je usvojiti etički kodeks, odgovarajuće smjernice, te uskladiti statut i druga opšta akta preduzeća sa odredbama ovog zakona, ukinuti postojeći upravni odbor, najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Modeli statuta i etičkog kodeksa objaviće se istovremeno sa objavljivanjem ovog zakona.

Član 53

Ovaj zakon se primjenjuje i na preduzeća koja nisu izvršila vlasničku transformaciju i upis u sudski registar promjenu oblika organizovanja.

Član 54

(brisano)

Član 55

(1) Glavni revizor će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona obavijestiti preduzeća u kojima će imenovati direktora odjeljenja za internu reviziju.

(2) Glavni revizor će u skladu sa odredbama ovog zakona izvršiti imenovanja u roku od četiri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Ako glavni revizor ne izvrši imenovanje u skladu sa prethodnim stavom, to imenovanje će izvršiti odbor za reviziju u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 56

Preduzeću nije dopušteno obnavljati ili materijalno mijenjati postojeće zajmove dodijeljene povezanim licima ili licima u vezi sa povezanim licima ili trećim licima.

Član 57

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom glasniku Republike Srpske”.